



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 323/2013-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. júna 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ivetty Macejkovej a sudcu Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť JUDr. V. H. a A. H., zastúpených advokátom Mgr. Martinom Gedrom, advocatius s. r. o., Palackého 12, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 36/2002 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 36/2002 porušil základné právo JUDr. V. H. a A. H., aby sa ich vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. JUDr. V. H. a A. H. priznáva finančné zadosťučinenie v sume každému z nich po 5 000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Prešov povinný vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. JUDr. V. H. a A. H. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 492,86 € (slovom štyristodevät'desiatdva eur a osemdesiatšesť centov), ktorú je Okresný súd Prešov povinný vyplatiť im na účet ich právneho zástupcu Mgr. Martina Gedru, advocatius s. r. o., Palackého 12, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 323/2013-11 z 5. júna 2013 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť JUDr. V. H. (ďalej len „sťažovateľ“) a A. H. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 36/2002 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplynul chronologický prehľad niektorých úkonov vykonaných v napadnutom konaní, ako aj tieto podstatné skutočnosti:

«(...) Predmetom konania pred ústavným súdom bude posúdenie, či postupom porušovateľov: prvostupňového súdu - Okresného súdu Prešov, v konaní vedenom pod sp. zn. 1T/36/02 vo veci obžalovaného P. K.(...) došlo vo vzťahu k sťažovateľom ako poškodeným k porušeniu čl. 6 ods. 1 Dohovoru a tiež či došlo k porušeniu základného práva

sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, keďže do dnešného dňa nie je uvedené konanie právoplatne skončené.

Neuváženým konaním obžalovaného(...) sťažovatelia navždy stratili svojho prvorodeného syna. Predmetný skutok je predmetom konania na Okresnom súde Prešov, pod spisovou značkou 1T/36/02. Uvedený skutok bol obžalovaným spáchaný pred viac ako 11 rokmi a čo je zarážajúce, že trestné konanie, ktoré sa vedie na uvedených súdoch nie je do dnešného dňa právoplatne skončené.

(...) domáhame sa ochrany práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a teda rovnako základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poškodeným v rámci trestného konania je podmienené tým, aby bol uplatnený nárok na náhradu škody v trestnom konaní, ktoré možno za určitých podmienok považovať za konanie vo veci poškodeného (jeho záležitosti). (...)

Podľa judikatúry všeobecných súdov, ako aj zo znenia § 46 ods. 3 Trestného poriadku je jednou zo základných podmienok na vyslovenie povinnosti nahradiť škodu, aby poškodený svoj nárok uplatnil voči určitej osobe - obvinenému. Z uvedeného vyplýva, že vo veci poškodeného sa konanie začína uplatnením si nároku na náhradu škody voči určitej osobe, ktorej určitosť je vyjadrená najskôr vznesením obvinenia. Táto procesná podmienka je (...) splnená nakoľko dňa 04. 10. 2001 si v zápisnici o výsluchu poškodeného ČVS: OUV-739/30-2001 sťažovatelia riadne uplatnili prostredníctvom svojho právneho zástupcu nárok na náhradu škody. (...)

i. Predmetné konanie vedené okresným súdom, v rámci ktorého namietajú sťažovatelia zbytočné prietahy, možno hodnotiť ako konanie, ktoré po skutkovej ani právnej stránke podľa názoru sťažovateľov nie je zložité.

ii. Podiel sťažovateľov ako strany v trestnom konaní, resp. podiel ich právneho zástupcu na predĺžení konania nie je v tomto konaní žiaden. Sťažovatelia boli v konaní súčinnosní. Ako už bolo uvedené sťažovatelia si riadne, včas uplatnili a vyčíslili náhradu škody, ktorá im vznikla v tomto konaní.

iii. K predmetnému tretiemu kritériu sťažovatelia predovšetkým poukazujú na fakt, že z hľadiska hodnotenia povahy veci je potrebné sa oprieť o všeobecnú zásadu uznávanú aj v judikatúre ESLP, podľa ktorej sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citelného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je

s priebehom trestného procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie (II. ÚS 32/03). Nemožno pochybovať o tom, že povaha trestného činu ktorým bola spôsobená smrť, ktorého sa obžalovaný dopustil, si vyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, čo okrem iného pre všeobecný súd znamená povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a skončená a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty strán trestného konania vrátane poškodenej strany.

V tejto súvislosti sa nie je možné uspokojiť ani s prípadným argumentom porušovateľov, že priedah vznikol z dôvodu nadmerného počtu trestných vecí vzhľadom na to, že ústavný súd vo svojich rozhodnutiach už viackrát vyslovil názor, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť súdne konanie, nezabavuje štát zodpovednosti za zbytočné priedahy v súdnom konaní(...)

Vychádzajúc z uvedených dôvodov je teda jednoznačne možné domnievať sa, že postupom porušovateľov, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru(...)

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru(...) priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa ústavný súd riadi úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia nie je prípadná náhrada škody.

Pre bližšie vysvetlenie závažnosti konania vedeného na Okresnom súde Prešov, poukazujeme na vyjadrenie sťažovateľov - poškodených zo dňa 08. 10. 2002, ktoré bolo doručené Okresnému súdu Prešov k spisovej značke 1T36/2002, v ktorom uviedli nasledovné - uvedeným stanoviskom vysvetlili svoju neúčast' na pojednávaniach:

„Vo svojom stanovisku chceme najskôr vysvetliť dôvod osobnej neúčasti na pojednávaní. Týmto dôvodom rozhodne nie je nezaujím či akákoľvek iná podoba nezainteresovanosti. Naopak! Dôvodom je intenzívne prežívanie tragédie, ktorá nás postihla pred rokom a úsilie vyhnúť sa atmosfére, ktorá túto tragédiu bezprostredne pripomína, čím naše psychické muky ešte znásobuje! Navyše, chceme sa vyhnúť priamemu stretnutiu s človekom, ktorý má rozhodujúci podiel zodpovednosti za zbytočnú smrť nášho nevinného 21 ročného syna a napriek tomu dodnes nedokázal na adresu nás, nešťastných

rodičov - vyjadriť minimálny prejav ľútosti. Pravdepodobne si ešte stále plne neuvedomuje čo sa stalo. On totižto nestratil to, čo mu bolo najdrahšie a teda nemusel prežívať tragédiu aká nemá v živote rodiča obdobu...“

Vyššie uvedené slová sťažovateľov jednoznačne preukazujú aká závažná vec sa prejednáva na Okresnom súde v Prešove, pod spisovou značkou 1T/36/2002. Ako už bolo uvedené, predmetné súdne konanie ešte stále nie je právoplatne skončené a trvá už viac ako 11 rokov. Sťažovateľom je v tejto súvislosti jasné, že ani výsledok trestného konania a ani toto konanie, resp. výsledok tohto konania a prípadné finančné zadosťučinenie im syna už nikdy nevráti. Avšak je potrebné zdôrazniť, že hociktorý úkon konajúceho trestného súdu (či už je to pojednávanie, resp. písomné podanie vo veci) neustále oživuje sťažovateľom nesmierne smutné spomienky a tým spôsobuje ujmu.

Sťažovateľ na základe všetkých vyššie uvedených skutočností, a tiež s ohľadom na doterajšiu prax Ústavného súdu Slovenskej republiky v obdobných veciach, preto požaduje finančné zadosťučinenie vo výške 10.000,- EUR(...)

Na základe všetkých tu uvedených skutočností sťažovatelia žiadajú, aby Ústavný súd Slovenskej republiky o tejto sťažnosti sťažovateľa rozhodol nasledovne:

1. Základné právo sťažovateľov: JUDr. V. H.(...) a A. H.(...) podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy(...) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru(...) postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 1T36/2002(...) porušené bolo.

2. (...)

3. Sťažovateľom JUDr. V. H.(...) a A. H.(...) priznáva primerané zadosťučinenie vo výške 10.000,-EUR(...), ktoré im je Okresný súd Prešov povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Prešov je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia(...) na účet právneho zástupcu JUDr. Martina Gedru(...) do 15 dní od právoplatnosti nálezu. (...))»

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho podpredsedom listom sp. zn. SprU 3011/2013 z 8. augusta 2013 a právny zástupca sťažovateľov stanoviskom k vyjadreniu okresného súdu z 2. septembra 2013.

3.1 Podpredseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci a dodal tieto relevantné skutočnosti:

„(...) Z(...) genézy prípadu je zrejmé, že Okresný súd Prešov v predmetnej veci konal plynulo, s predpokladanou starostlivosťou a bez zbytočných prieťahov. Z uvedeného dôvodu navrhujeme, aby Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol tak, že základné právo JUDr. V. H. a A. H. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy(...) a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru(...) postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 1T 36/2002 porušené nebolo.

V zmysle § 30 ods. 2 zák. č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky súhlasíme s tým, aby ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti, nakoľko podľa nášho názoru od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. (...)“

3.2 Právny zástupca sťažovateľov vo svojom podaní k vyjadreniu okresného súdu uviedol najmä, že:

«(...) Porušovateľ vo svojom písomnom vyjadrení na štyroch stranách podrobne opisuje priebeh konania v trestnej veci obž. P. K., sp. zn. 1T/36/2002. Rovnako vo vyjadrení uvádza, že trestná vec obžalovaného P. K. bola právoplatne ukončená rozsudkom Krajského súdu Prešov zo dňa 12. 06. 2013, sp. zn. 4To/8/2013.

Záverom uvádza, „z vyššie uvedenej genézy prípadu je zrejmé, že Okresný súd Prešov v predmetnej veci konal plynulo, s predpokladanou starostlivosťou a bez zbytočných prieťahov.“

Vzhľadom na to, že sťažovatelia s názorom Okresného súdu Prešov nesúhlasia, podávajú prostredníctvom svojho zástupcu nasledovné stručné vyjadrenie:

Konanie v trestnej veci obžalovaného P. K. právoplatne skončilo po viac ako jedenástich rokoch. Porušovateľ vo svojom písomnom vyjadrení zo dňa 08. 08. 2013 nijakým spôsobom neodôvodnil vzniknuté objektívne prieťahy. Taxatívne vymenoval úkony (na štyroch stranách), ktoré boli vo veci vykonané. Záverom, nevediac na základe akej skutočnosti, sucho skonštatoval, že vo veci konal plynulo, s predpokladanou starostlivosťou a bez zbytočných prieťahov. Nijako nerozporoval tvrdenia sťažovateľov, nijako neodôvodnil vznik objektívnych prieťahov. (...)

Vzhľadom na to, že Porušovateľ nezabezpečil taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty v tak citlivej právnej veci, neprejednal vec v primeranej lehote bez zbytočných prieťahov, sťažovatelia žiadajú, aby Ústavný súd Slovenskej republiky o tejto sťažnosti sťažovateľov rozhodol nasledovne:

1. Základné právo sťažovateľov: JUDr. V. H.(...) a A. H.(...) podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy(...) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru(...) postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 1T 36/2002 porušené bolo.

2. Sťažovateľom JUDr. V. H.(...) a A. H.(...) priznáva primerané zadostučinenie vo výške 10.000,-EUR(...), ktoré im je Okresný súd Prešov povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Prešov je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia(...) na účet právneho zástupcu JUDr. Martina Gedru(...) do 15 dní od právoplatnosti nálezu.

V súvislosti s ustanovením § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde, týmto sťažovatelia výslovne súhlasia, aby sa v tejto veci upustilo od ústneho pojednávania.»

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na pojednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 1 T 36/2002:

Dňa 15. januára 2002 bola na Okresnom súde Svidník podaná obžaloba na obvineného P. K. (ďalej len „obžalovaný“) pre trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 221 ods. 1 a 2 Trestného zákona a pre pokus trestného činu neposkytnutia pomoci podľa § 8 ods. 1 k § 208 Trestného zákona, pretože podľa tejto obžaloby obžalovaný 15. júla 2001 asi o 21.30 h ľavou prednou časťou svojho osobného motorového vozidla „narazil do pred

vozidlom stojaceho chodca K. H., ktorý v dôsledku nárazu spadol na vozovku a následne cez neho vozidlom prešiel, čím mu spôsobil mnohopočetné zranenia(...), ktorým toho istého dňa o 22.45 hod. v NsP vo S. podľahol“, a následne „*prešiel na Poštovú ulicu bez toho, aby chodcovi poskytol potrebnú pomoc*“. Poškodení v predmetnej trestnej veci sú rodičia neb. K. H., a to sťažovatelia v danej veci pred ústavným súdom.

Dňa 21. februára 2002 uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Nt 5/02 bola vec odňatá Okresnému súdu Svidník a bola prikázaná na prerokovanie a rozhodnutie Okresnému súdu Prešov.

Dňa 28. februára 2002 bol spis doručený okresnému súdu, bol zaevidovaný pod sp. zn. 1 T 36/2002 a pridelený JUDr. Bohuslavovi Toporcerovi.

Dňa 6. marca 2002 okresný súd uznesením č. k. 1 T 36/2002-374 určil výšku peňažnej záruky.

Dňa 11. marca 2002 okresný súd uznesením č. k. 1 T 36/2002-376 prijal peňažnú záruku a prepustil obžalovaného z väzby na slobodu.

Dňa 15. marca 2002 prokurátor Okresnej prokuratúry Prešove (ďalej len „okresný prokurátor“ alebo „prokurátor“) podal proti uzneseniu č. k. 1 T 36/2002-376 sťažnosť. V rovnaký deň sa obžalovaný obrátil svojím podaním na okresný súd, ktorým žiadal o predbežné prerokovanie obžaloby a vrátenie veci do prípravného konania.

Dňa 11. apríla 2002 krajský súd uznesením č. k. 2 To 100/02-396 napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil a peňažnú záruku ako náhradu väzby neprijal.

Dňa 15. apríla 2002 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 2. mája 2002 obžalovaný opätovne podal žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu.

Dňa 9. mája 2002 okresný súd uznesením č. k. 1 T 36/2002-406 nariadil, aby suma 100 000 Sk, ktorá bola zložená ako peňažná záruka, bola vrátená družke obžalovaného.

Dňa 10. mája 2002 okresný súd uznesením č. k. 1 T 36/2002-407 žiadosť obžalovaného o prepustenie z väzby na slobodu zamietol.

Dňa 20. mája 2002 obžalovaný podal sťažnosť proti uzneseniu č. k. 1 T 36/2002-407.

Dňa 6. júna 2002 krajský súd uznesením č. k. 2 To 148/02-413 sťažnosť obžalovaného zamietol.

Dňa 30. júla 2002 bolo vo veci nariadené hlavné pojednávanie na 20. august 2002.

Dňa 20. augusta 2002 bolo hlavné pojednávanie odročené na 10. september 2002. Okresný súd uznesením č. k. 1 T 36/2002-420 žiadosť obžalovaného o prepustenie z väzby na slobodu zamietol.

Dňa 10. septembra 2002 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 8. október 2002 na účely vypočutia svedkov.

Dňa 11. septembra 2002 sťažovatelia písomne vyčíslili náhradu uplatnenej škody.

Dňa 8. októbra 2002 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom č. k. 1 T 36/2002-455. Okresný prokurátor zahlásil proti tomuto rozhodnutiu čo do trestu odvolanie. Žiadosť obžalovaného na prepustenie z väzby na slobodu okresný súd uznesením č. k. 1 T 36/2002-460 zamietol. Obžalovaný zahlásil proti uvedenému uzneseniu sťažnosť.

Dňa 15. októbra 2002 obžalovaný podal na okresnom súde písomné dôvody jeho zahlásenej sťažnosti proti uzneseniu č. k. 1 T 36/2002-460.

Dňa 12. novembra 2002 podala družka obžalovaného a 19. novembra 2002 podal sťažovateľ odvolanie proti rozsudku okresného súdu č. k. 1 T 36/2002-455.

Dňa 21. novembra 2002 okresný prokurátor písomne odôvodnil svoje odvolanie proti rozsudku okresného súdu č. k. 1 T 36/2002-455.

Dňa 2. decembra 2002 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o podaných opravných prostriedkoch.

Dňa 17. decembra 2002 krajský súd uznesením č. k. 1 Tos 279/02-479 zamietol sťažnosť obžalovaného proti uzneseniu okresného súdu č. k. 1 T 36/2002-460.

Dňa 6. februára 2003 krajský súd uznesením č. k. 2 To 298/02-485 napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu, „*aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol*“.

Dňa 10. februára 2003 obžalovaný požiadal o prepustenie z väzby na slobodu.

Dňa 5. marca 2003 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 18. marca 2003 okresný súd uznesením č. k. 1 T 36/2002-493 žiadosť obžalovaného o prepustenie z väzby na slobodu zamietol.

Dňa 27. marca 2003 bolo vo veci nariadené hlavné pojednávanie na 29. apríl 2003.

Dňa 29. apríla 2003 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 9. jún 2003 na účely vykonania ďalšieho dokazovania.

Dňa 9. júna 2003 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom č. k. 1 T 36/2002-508. Okresný súd uznesením č. k. 1 T 36/2002-507 prepustil obžalovaného z väzby na slobodu.

Dňa 30. júla 2003 prokurátor a 7. augusta 2003 obžalovaný podali odvolanie proti rozsudku okresného súdu č. k. 1 T 36/2002-508.

Dňa 12. augusta 2003 prokurátor písomne odôvodnil svoje odvolanie.

Dňa 25. augusta 2003 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o podaných odvolaniach v danej veci.

Dňa 12. novembra 2003 krajský súd napadnutý rozsudok uznesením č. k. 4 To 97/03-530 v celom rozsahu zrušil a vec vrátil „okresnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol“.

Dňa 3. februára 2004 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 20. marca 2004 okresný súd uznesením č. k. 1 T 36/2002-535 pribral do veci znalca z odboru klinickej psychológie.

Dňa 12. októbra 2004 bol okresnému súdu doručený vyžiadaný znalecký posudok.

Dňa 11. marca 2005 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 26. máj 2005.

Dňa 26. mája 2005 sa uskutočnilo vo veci hlavné pojednávanie, ktoré bolo odročené na 27. september 2005 na ďalšie dokazovanie.

Dňa 27. septembra 2005 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 6. december 2005 na účely predvolania svedkyne.

Dňa 6. decembra 2005 bolo hlavné pojednávanie odročené na 17. január 2006 na účely predvedenia a vypočutia svedkyne.

Dňa 17. januára 2006 bolo hlavné pojednávanie odročené na 13. február 2006 na účely „predvolania svedkyne, obžalovaného a obhajcu“.

Dňa 13. februára 2006 bolo hlavné pojednávanie odročené na 28. marec 2006 s tým, že „bude volaný obžalovaný, obhajca a svedkyňa P.“.

Dňa 11. mája 2006 bolo hlavné pojednávanie odročené na 11. máj 2006 „za účelom opätovného predvolania neprítomného obžalovaného, upovedomenia obhajcu“.

Dňa 11. mája 2006 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom č. k. 1 T 36/2002-614.

Dňa 14. novembra 2006 prokurátor a 16. novembra 2006 obžalovaný podali odvolanie proti rozsudku okresného súdu č. k. 1 T 36/2002-614.

Dňa 15. decembra 2006 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o podaných odvolaniach v danej veci.

Dňa 22. decembra 2008 krajský súd napadnutý rozsudok uznesením č. k. 4 To 118/06-646 v celom rozsahu zrušil a vec vrátil „*súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol*“.

Dňa 30. januára 2009 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 5. augusta 2009 bola predmetná vec opatrením predsedu okresného súdu č. k. 1SprO 1213/2009-1 pridelená „*na prejednanie a rozhodnutie sudcovi JUDr. Mariánovi Vorobelovi, ktorý spis fyzicky prevzal dňa 15. 10. 2009*“.

Dňa 19. januára 2010 okresný súd uznesením č. k. 1 T 36/2002-658 pribral do konania znalecký ústav Žilinskej univerzity na podanie znaleckého posudku z odboru cestnej dopravy. Znalecký ústav bol povinný podať znalecký posudok do 6 mesiacov od právoplatnosti tohto uznesenia (8. mája 2010).

Dňa 5. novembra 2010 bol súdu doručený vypracovaný znalecký posudok.

Dňa 29. novembra 2010 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 23. február 2011.

Dňa 23. februára 2011 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 18. máj 2011 na účely vykonania ďalšieho dokazovania.

Dňa 18. mája 2011 bolo pojednávanie odročené na 7. september 2011 z dôvodu neprítomnosti obžalovaného, ktorý podaním z 25. mája 2011 ospravedlnil svoju neprítomnosť na tomto pojednávaní s tým, že sa mu na ceste naň pokazilo auto.

Dňa 18. júla 2011 bol zmenený nariadený termín pojednávania zo 7. septembra 2011 na 30. september 2011.

Dňa 30. septembra 2011 bolo hlavné pojednávanie odročené z dôvodu neprítomnosti člena senátu na 2. december 2011.

Dňa 2. decembra 2011 sa uskutočnilo pojednávanie, avšak z dôvodu potreby vykonania výsluchov ďalších svedkov a doplnenia znaleckého posudku bolo hlavné pojednávanie odročené na 3. február 2012.

Dňa 3. februára 2012 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito na účely „*vykonania doplnku k znaleckému posudku*“ a zisťovania pobytu svedkov.

Dňa 13. júla 2012 bolo okresnému súdu doručené doplnenie č. 1 k znaleckému posudku č. 280/2010.

Dňa 17. júla 2012 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 14. september 2012.

Dňa 14. septembra 2012 bolo hlavné pojednávanie odročené z dôvodu neprítomnosti člena senátu na 19. október 2012.

Dňa 19. októbra 2012 bolo hlavné pojednávanie odročené z dôvodu ospravedlnenej neprítomnosti predvolaného súdneho znalca, pričom pojednávanie bolo odročené na 12. december 2012.

Dňa 12. decembra 2012 bol na hlavnom pojednávaní vypočutý súdny znalec a boli vykonané ďalšie dôkazy, pričom okresný súd na tomto pojednávaní vyhlásil rozsudok č. k. 1 T 36/2002-813.

Dňa 11. januára 2013 predsedníčka okresného súdu v zastúpení podpredsedom, predĺžila lehotu na písomné vyhotovenie rozsudku o 30 dní, t. j. do 11. februára 2013, pričom v uvedený deň bol rozsudok stranám konania expedovaný.

Dňa 11. januára 2013 prokurátor podal odvolanie proti rozsudku okresného súdu č. k. 1 T 36/2002-813.

Dňa 4. marca 2013 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o podanom odvolaní.

Dňa 12. júna 2013 rozsudkom krajského súdu č. k. 4 To 8/2013-855 bolo napadnuté trestné konanie právoplatne ukončené.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak

porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 36/2002 dochádzalo k porušovaniu základného práva sťažovateľov – v procesnom postavení poškodených – na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov(...)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná(...)

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že z hľadiska hodnotenia povahy veci sa oprel o všeobecnú zásadu uznávanú aj v judikatúre ESLP, podľa ktorej sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citeľného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie (II. ÚS 32/03). Nemožno pochybovať o tom, že aj povaha predmetného závažného trestného činu si vyžadovala osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd mal povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a skončená, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty účastníkov konania vrátane poškodenej strany.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania nebola závislá od právnej alebo skutkovej zložitosti veci. Napokon ani podpredseda okresného súdu vo svojom vyjadrení nepoukázal na skutkovú alebo právnu zložitost' predmetnej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu okolnost', ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prier'ahom.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a predovšetkým poukazuje na to, že trvanie posudzovaného konania viac ako 11 rokov (od 28. februára 2002 do 12. júna 2013) je už samo osebe neprimerané, a to aj v tom prípade, ak odhliadneme od toho, že spis sa nachádzal v danej veci takmer jeden rok na odvolacom (krajskom) súde.

Okrem uvedeného ústavný súd konštatuje, že okresný súd bol v predmetnej veci bez akýchkoľvek zákonných alebo iných dôvodov krátkodobo, ale aj dlhodobo nečinný od 12. októbra 2004 do 11. marca 2005 (päť mesiacov) a od 30. januára 2009 do 19. januára 2010 (jeden rok). V kontexte viac ako desať rokov trvania napadnutého konania na okresnom súde uvedené nečinnosti už rozhodne nadobúdajú charakter zbytočných prier'ahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože okresný

súd viac ako poldruha roka vo veci nevykonal žiadne úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa aj sťažovatelia ako poškodení počas napadnutého súdneho konania nachádzali, čo je základným účelom práva zaručeného v citovaných článkoch ústavy a dohovoru (pozri napr. I. ÚS 41/02). K uvedenej nečinnosti, a teda k zbytočným prieťahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale výlučne v dôsledku postupu súdu. Personálne zmeny, na ktoré v danej veci poukázal podpredseda okresného súdu, nebolo možné akceptovať. Ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03 a v ňom citovanú predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí – a teda vykonanie spravodlivosti – bez zbytočných prieťahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním napr. na dlhodobo obmedzené personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03). Okrem uvedeného ústavný súd opakovane zdôraznil, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnuť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení súdu (I. ÚS 6/06).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. Vzhľadom na to, že 12. júna 2013 bolo rozsudkom krajského súdu č. k. 4 To 8/2013-855 napadnuté trestné konanie právoplatne ukončené, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovatelia požadovali priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10 000 €, najmä preto, že okresný súd *„nezabezpečil taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty v tak citlivej právnej veci a neprejednal vec v primeranej lehote bez zbytočných prieťahov“*.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľov. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať im aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti a s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľov, najmä na neobyčajne dlhé trvanie napadnutého konania, ako aj vzhľadom na povahu veci považuje za primerané vo výške každému po 5 000 €. Ústavný súd pritom prihliadol aj na to, že vec bola medzičasom právoplatne skončená.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľom vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia zo 17. decembra 2012, spísanie sťažnosti z 10. februára 2013 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 2. septembra 2013). Za jeden úkon vykonaný v roku 2012 patrí odmena v sume 127,16 € a režijný paušál po 7,63 € a za dva úkony vykonané v roku 2013 patrí odmena v sume dvakrát po 130,16 € a režijný paušál dvakrát po 7,81 €, preto trovy právneho zastúpenia pre jedného sťažovateľa by predstavovali celkove 410,73 €. Základná sadzba tarifnej odmeny bola znížená o 50 %, pretože išlo o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“, t. j. na sumu 205,36 €. Spolu s režijným paušálom teda jednému sťažovateľovi prislúcha odmena v sume 205,36 €. V prípade dvoch sťažovateľov tvorí náhrada trov právnej služby advokátom celkovú sumu 410,72 € v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, pričom k uvedenej sume bolo treba pripočítať 20 % DPH, teda sumu 82,14 €, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľov predstavujú celkove sumu 492,86 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľov rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. júna 2014